

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΕΠΙ ΤΟΥ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΜΑΣ ΓΙΑ ΤΗ ΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΔΑΣ ΣΤΗΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗ

Πέρουσι, όπως γνωρίζουν τὰ μέλη μας, ὁ Σύνδεσμός μας εἶχε συντάξει ἕνα ἐρωτηματολόγιο, μὲ τὴ θέση τῆς Ἑλληνίδας στὴν πολιτικὴ ζωὴ τοῦ τόπου. Σκοπὸς μας ἦταν νὰ σφυγομετρήσουμε τὴν κοινὴ γνώμη γιὰ τὰ αἴτια τῆς τόσο μικρῆς συμμετοχῆς τῆς γυναίκας στὴν πολιτικὴ ὡς καὶ γιὰ τὰ μέσα θεραπείας.

Οἱ ἀπαντήσεις ποὺ λάβαμε εἶναι 150. Δὲν μπορεῖ, βέβαια, τέτοιος ἀριθμὸς νὰ μᾶς δώσῃ ἀπόλυτα

στατιστικὰ ἀποτελέσματα. Οἱ ἀπαντήσεις ὁμως εἶναι πολὺ ἀντιπροσωπευτικὲς :

Πρῶτο προέρχονται ἀπὸ πολλὰ μέρη τῆς Ἑλλάδας, καὶ συγκεκριμένα ἀπὸ τὴν Ἀθήνα, τὸν Πειραιᾶ, τὴν Ἀλεξανδρούπολη, τὴν Θεσσαλονίκη, τὸ Βόλο, τὴν Πάτρα, τὰ Γιάννενα, τὴν Κέρκυρα, τὴν Κρήτη, τὴν Καρδίτσα.

Δεύτερο προέρχονται ἀπὸ πρόσωπα ἡλικίας ἀπὸ 22 μέχρις 75 ἐτῶν.

Τρίτο, τὰ πρόσωπα ποὺ ἀπάντησαν, ἔχουν ποι-
κιλία ἀπασχολήσεων καὶ συγκεκριμένα

Οἰκιακὰ	47
Ῥγάλληλοι	32
Ἐπιστήμονες	34
Πτυχίο Ἐένων Γλωσ.	10
Δημοσιογράφοι	3
Μαῖτες	9
Ἐπιχειρηματίες	4
Πολιτευτοὶ	4 (ἔξ ὧν δύο βουλευταὶ)
Λογοτέχνις	1
Καλλιτέχναι	4
Σωματεῖα	2
Σύνολον	150

Ἀπὸ θποψη φίλου, οἱ ἀπαντήσαντες εἶναι 134
γυναῖκες, 14 ἄντρες καὶ 2 Σωματεῖα.

Ἡ ἀντιπροσωπευτικότητα αὐτῆ τῶν ἀτόμων ποὺ
ἀπάντησαν μᾶς ἐπιτρέπει νὰ θεωρήσουμε, λοιπόν,
τ' ἀποτελέσματά μας, ὄχι μὲν σὰν ἀπόλυτα στατι-
στικά στοιχεία, πάντως ὅμως σὰν μιὰ σοβαρῆ σφυγ-
μομέτρηση τῆς ἑλληνικῆς κοινῆς γνώμης.

Παρακάτω θ' ἀναπτύξουμε τ' ἀποτελέσματα αὐ-
τά, ἐρώτηση πρὸς ἐρώτηση.

ΕΡΩΤΗΣΗ 1η

Ἡ πρώτη ἐρώτηση τοῦ ἐρωτηματολογίου μας
εἶναι :

*«Γιὰ ποιὸς λόγους, κατὰ τὴ γνώμη σας, τὰ
πολιτικά κόμματα τῆς χώρας μας δὲν δέχονται
σιὸς πολιτικοὺς συνδιασμούς των γυναικεῖες ὑπο-
ψηφιότητες ; »*

Ἡ πλειοψηφία (70) πιστεύει ὅτι αἰτία εἶναι τὸ
γεγονὸς ὅτι τὰ κόμματα δὲν θεωροῦν τὶς γυναῖκες
συμφέρουσες ἀπὸ ἄποψη συγκέντρωσης ψήφων, μὲ
ἄλλους λόγους δὲν τὶς θεωροῦν ἀρκετὰ ὑποδοτικῆς
στὸν ἐκλογικὸ ἀγῶνα.

Δεύτερη σὲ σειρά ἀριθμοῦ ἀπαντήσεων (59) ἔρ-
χεται ἡ αἰτιολογία ὅτι οἱ γυναῖκες θεωροῦνται πο-
λιτικά ἀνώριμες, δηλαδὴ ὄχι ἀποδοτικῆς καὶ στὸν
ἐκλογικὸ ἀγῶνα καὶ στὴν μετεκλογικὴ ἐργασία (σὲ
περίπτωση ἐπιτυχίας). Ἡ ἄποψη αὐτῆ συγκεντρώ-
νεται τὰ 40% τῶν ἀπαντήσεων, ἀπ' αὐτὲς ὅμως τὰ
2/3 περίπου φαίνεται νὰ πιστεύουν ὅτι ἡ γνώμη αὐτῆ
γιὰ τὴ γυναικεῖα ἀνωριμότητα δὲν ἀνταποκρίνεται
στὴν πραγματικότητα, οἱ περισσότερες μάλιστα μι-
λοῦν ρητὰ γιὰ «προκατάληψη». Αὐτὸ ὅμως τὸ θέμα
τῆς ὠριμότητας διασαφίζεται περισσότερο σὲς ἀπαν-
τήσεις τοῦ ὑπερωτήματος τῆς 2ας ἐρωτήσεως.

Τρίτη σὲ σειρά ἀριθμοῦ ἀπαντήσεων (13, δηλαδὴ
περίπου τὸ 10% τοῦ συνολικοῦ ἀριθμοῦ) δέχεται
ὅτι οἱ ἄντρες παρεμβάλλουν ἐμπόδια στὸ νὰ πολιτευ-

θοῦν οἱ γυναῖκες ἀπὸ ἐγωῖσμό ἢ φόβο, ἐπειδὴ δὲν
θέλουν ν' ἀνοίξουν σὲς γυναῖκες κα' αὐτὸ τὸ πεδίο
δράσης, ὅπως ἀνοίχθηκαν ὅλα τ' ἄλλα, μὲ ἀποτελέ-
σμα νὰ βρίσκουν σήμερα πολλὲς γυναῖκες ἐπικίνδυ-
νους ἀνταγωνιστές.

Ἄρκετοὶ ἀπαντοῦν ὅτι οἱ ἄντρες ποὺ θέλουν νὰ
μποῦν σὲ πολιτικοὺς συνδιασμοὺς εἶναι πολὺ περισ-
σότεροι καὶ πιεστικώτεροι ἀπὸ τὶς γυναῖκες, ἐνῶ,
ἀντιθέτως, λένε μερικοὶ, δὲν ὑπάρχει ἀξιόλογη γυ-
ναικεῖα προσφορά.

Μόνον 7, ἐκ τῶν ὁποίων 4 ἄντρες, ἀπαντοῦν ὅτι
ἡ πολιτικὴ δὲν προσιδιάζει στὴ γυναικεῖα φύση.

ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 2η

Ἡ δεύτερη ἐρώτηση εἶναι ἡ ἑξῆς :

*«Νομίζετε ὅτι ὑπάρχει ἀκόμη προκατάληψις ἐ-
ναντίον τῆς παρουσίας τῶν γυναικῶν στὴ Βουλὴ ; »*

Ἄν ναί, συμφωνεῖτε μὲ ἐκείνους ποὺ πιστεύουν
πὼς αὐτὸ ὀφείλεται στὸ ὅτι :

α) Ἡ γυναῖκα δὲν ἔχει πολιτικὴν ὠριμότητα, δὲν
κατέχει ἀκόμη καλὰ τὰ γενικά προβλήματα τοῦ τό-
που, ἢ δὲν εἶναι σὲ θέση νὰ τὰ χειρισθῆ ὑπεύθυνα ;

β) Ἡ γυναῖκα λόγῳ τῶν οἰκογενειακῶν ὑπο-
χρεώσεων τῆς δὲν θὰ ἔχη ἀρκετὸ καιρὸ ν' ἀφιερῶση
σὲς ἐργασίαι τοῦ Κοινοβουλίου ;

γ) Ἡ γυναῖκα δὲν ἔχει ἢ δὲν διαθέτει εὐκόλα
γιὰ τὴν πολιτικὴ τ' ἀπαιτούμενα οικονομικά μέσα ;

Οἱ ἀπαντήσεις εἰς τὸ γενικὸ ἐρώτημα εἶναι μόνο
119. Οἱ λοιποὶ ἀπάντησαν μόνο στὰ τρία ὑπερω-
τήματα.

Ἀπ' αὐτοὺς ποὺ ἀπάντησαν στὸ γενικὸ ἐρώτημα
89 παραδέχονται ὅτι ὑπάρχει προκατάληψη καὶ 30
ὅτι δὲν ὑπάρχει.

Γιὰ τὸ θέμα τῆς γυναικεῖας ἀνωριμότητας γιὰ
τὴν πολιτικὴ οἱ ἀπαντήσεις εἶναι οἱ ἑξῆς : 70 δέ-
χονται ὅτι οἱ γυναῖκες εἶναι περίπου ἔξ ἴσου ὠριμες
ἢ ἀνώριμες μὲ τοὺς ἄντρες, 41 ὅτι εἶναι σχετικὰ α-
νώριμες, ὅτι δηλαδὴ ἐνῶ οἱ πλατεῖες γυναικεῖες μά-
ζες μπορεῖ νὰ παρουσιάζουν μειωμένη ὠριμότητα
σχετικὰ μὲ τοὺς ἄντρες, ὑπάρχουν ὅμως ἀρκετῆς γυ-
ναῖκες ἀξιόλογες, ποὺ μποροῦν πολὺ ἐπάξια νὰ στα-
θοῦν στὴν Πολιτικὴ. Τέλος 25 δέχονται ὅτι ἡ γυ-
ναῖκα εἶναι ἀνώριμη γιὰ τὴν Πολιτικὴ.

Ὅσον ἀφορᾷ τὸ ὑπερωτήμα γ) ἡ μεγάλη πλειο-
ψηφία (92) δέχεται ὅτι ὁ χρόνος δὲν ἀποτελεῖ ἐμπό-
διον καὶ μόνο 40 δέχονται τὸ ἀντίθετο, ἄλλες ἀπό-
λυτα καὶ ἄλλες σχετικὰ (π. χ. ὅταν ἔχη μικρὰ παι-
διὰ κλπ.).

Στὸ ἐρώτημα γ) οἱ ἀπαντήσεις εἶναι σχεδὸν μι-

σες-μισές. Μικρή πλειοψηφία δέχεται τὸν οἰκονομικὸ παράγοντα ὡς ἐμπόδιο. Ὑπάρχει καὶ μιὰ ἀξιόλογη πωρατήρηση πάνω σ' αὐτὸ τὸ θέμα, ὅτι «ἡ γυναίκα καὶ ἂν ἔχη τὰ οἰκονομικὰ μέσα, δύσκολα τὰ διαθέτει γιὰ νὰ πολιτευθῆ ἢ ἴδια».

ΑΛΙΚΗ ΓΩΤΟΠΟΥΛΟΥ · ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 3η

Ἐὰν κατὰ τὴ γνώμη σας δὲν ἔχει ἀκόμη ἀποκτήσει πολιτικὴν ὀριμότητα :

α) Ποιὰ εἶναι ἡ αἰτία ; β) πῶς μπορεῖ νὰ ξεπεραστῆ ; γ) πῶς μπορεῖ νὰ βοηθήσῃ ὁ Σύνδεσμός μας γιὰ νὰ ξεπεραστῆ τὸ μειονέκτημα αὐτό ;

Ἡ ἀπάντηση ὡς πρὸς τὸ γενικὸ ἐρώτημα τῆς πολιτικῆς ὀριμότητος ἢ ἀνωριμότητος τῆς γυναίκας ἔχει δοθῆ παραπάνω στὸ ἐρώτημα ἀρ. 2.

α) ΑΙΤΙΑ ΑΝΩΡΙΜΟΤΗΤΟΣ

1) Κοινωνικά. Τὸ κλείσιμο τὸ σπίτι καὶ τὸ νοικοκυριό. Τὸ ἀνατολίτικο πνεῦμα. Ἡ στάση τῶν ἀνδρῶν ποὺ δὲν ἐκτιμοῦν ὅσες γυναῖκες ἀνακατεῦνται στὴν πολιτικὴ. Ἡ οἰκονομικὴ ἐξάρτηση τῆς γυναίκας ἀπὸ τὸν ἄνδρα. Μιὰ κυρία τὸ ἀναφέρει καθαυτὴ: «ἡ Ἑλληνικὴ Οἰκονομία θέλει τὴ γυναίκα στὸ σπίτι καὶ ὄχι ἀνεξάρτητη».

Ἡ ἀπασχόληση τῶν ὄσων γυναικῶν θὰ εἶχαν τὶς προϋποθέσεις νὰ πολιτευθοῦν μὲ «ἀριστοκρατικὲς ἀπαιτήσεις» τσάγια, χαρτιά καὶ ἡ ἀντίστοιχη ἀπομάκρυνση ἀπὸ τὰ φλέγοντα προβλήματα τοῦ τόπου καὶ τοῦ λαοῦ. Σὲ μιὰν ἀπάντηση ἀναφέρεται χαρακτηριστικά: «Ἡ γυναίκα δὲν μπορεῖ νὰ σηκωθῆ τὴ μιὰ μέρα ἀπὸ τὴν πράσινη τσόχα καὶ τὴν ἄλλη νὰ ἔχη ἀξιώσεις ἐκλογῆς».

2) Μορφωτικά αἴτια. Ἐλλειψη ἐπαρκῶς παιδείας ἀπὸ τὴ μιὰ, ἔλλειψη πολιτικῆς ἀγωγῆς ἀπὸ τὴν ἄλλη. Τονίζεται ἰδιαίτερα ἡ ὄχι κανονικὴ φοίτηση τῆς γυναίκας καὶ σ' αὐτὸ τὸ στοιχειῶδες Δημοτικὸ Σχολεῖο, ἡ στάση τῶν γονέων ποὺ δὲν θέλουν νὰ μορφώσουν τὰ κορίτσια τους (ἰδίως στὴν ἵπαιδρο), τὸ μέγα ποσοστὸ τοῦ ἀναλφαριθμητισμοῦ. Ὑστερα τὰ περιορισμένα πνευματικὰ ἐνδιαφέροντα τῆς πλειοψηφίας τῶν γυναικῶν—σὲ μεγάλο ποσοστὸ ἀρκοῦνται στὸ νὰ διαβάξουν μόνον τὰ γυναικεῖα περιοδικὰ καὶ σπάνια καὶ αὐτὴν ἀκόμη τὴν ἐφημερίδα κ.ἄ. Ἀπόρροια αὐτῆς τῆς καταστάσεως εἶναι ἡ ἔλλειψη πνευματικῆς ὀριμότητος τῆς γυναίκας, ποὺ φέρνει σὰν ἀποτέλεσμα τὴν πολιτικὴν ἀνωριμότητα.

3) Ὑπάρχουν ὅμως καὶ ἄλλα αἴτια ποὺ ἀναφέρονται στὸ χροῖο, στὸ φύλο, στὸ ταλέντο.

Ὡς πρὸς τὸν χρόνο τονίζεται σὲ πολλὲς ἀπαντή-

σεις τὸ γεγονὸς πῶς μόλις τελευταῖα δόθηκε στὴ γυναίκα τὸ δικαίωμα τοῦ νὰ ψηφίξῃ καὶ νὰ ψηφίζεται κι' εἴσι δὲν ἔχει διαμορφωθῆ ἀκόμη ἡ παράδοση γύρω ἀπὸ τὴν συμμετοχὴ τῆς στὴν πολιτικὴ ζωὴ.

Ὡς πρὸς τὸ φύλο λίγες μὰ ἀρκετὰ κατηγορηματικὲς ἀπαντήσεις τοποθετοῦν τὸ θέμα ἔτσι: «ἡ γυναίκα δὲν ἔχει καμιὰ σχέση μὲ τὴν πολιτικὴν, κι' οὔτε πρέπει ν' ἀνακατευθῆ. Ἐχει ἔμφυτη ἀδιαφορία γιὰ τὰ πολιτικά. Πρέπει λοιπὸν νὰ κρατηθῆ μακριὰ ἀπὸ τὴν πολιτικὴ δράση καὶ ἐν ἀνάγκῃ ν' ἀναπτύξῃ δράση κοινωνικὴ (νοσοκομεῖα, ὀρφανοτροφεῖα κ.ἄ.)». Πολὺ λίγες ἀπαντήσεις ἀναφέρουν πῶς ὁ προσορισμὸς τῆς γυναίκας εἶναι ὁ γάμος καὶ τὰ παιδιὰ καὶ γύρω ἀπ' αὐτὰ πρέπει νὰ τοποθετήσῃ τὰ ἰδανικά της.

Τέλος ὑπάρχει καὶ ἡ ἀποψη τοῦ ταλέντου. Ὁ πολιτικὸς γεννιέται—γράφουν—δὲν γίνεται καὶ οἱ γυναῖκες συνήθως δὲν γεννιοῦνται γιὰ τὴν πολιτικὴν.

β) ΠΩΣ ΜΠΟΡΕΙ ΝΑ ΞΕΠΕΡΑΣΤΗ Η ΑΝΩΡΙΜΟΤΗΤΑ ΤΗΣ ΓΥΝΑΙΚΑΣ

Ἐδῶ οἱ γνώμες εἶναι σαφεῖς καὶ σχεδὸν συμπιπτουν. Χρειαζεται α) ἀνέβασμα τοῦ μορφωτικοῦ ἐπέδου τῆς γυναίκας, εὐκαιρίες παιδείας σχολικῆς καὶ ἐξωσχολικῆς γιὰ τὴν πνευματικὴν τῆς ἀνύψωση, β) πολιτικὴ διαπαιδαγώγηση καὶ γ) συμμετοχὴ, ἀπὸ ἐνωρίς, σὲ κοινωνικὲς ὀργανώσεις καὶ στὰ πολιτικὰ κόμματα.

γ) ΙΔΙΑΙΤΕΡΑ ΑΠΟ ΤΟΝ ΣΥΝΔΕΣΜΟ ΜΑΣ ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΤΑ ΠΑΡΑΚΑΤΩ

α) Διαλέξεις, πολὺπλευρὴ διαφώτιση τῆς γυναίκας, καταπολέμηση τοῦ ἀναλφαριθμητισμοῦ καὶ πολιτικῆς ἀγωγῆς. Νὰ φροντίσῃ γιὰ τὴ λειτουργία Φροντιστηρίου Πολιτικῆς Ἀγωγῆς, μορφωτικῶν γυναικῶν Λεσχῶν. Νὰ ἀναδείξῃ ἀπὸ τὰ στελεχῆ του κατάλληλα μέλη γιὰ τὴν πολιτικὴν, νὰ φροντίσῃ ὥστε νὰ ἐγγράφονται οἱ γυναῖκες σὲ σωματεῖα κοινωνικά, ἐκπολιτιστικά γιατί ἐκεῖ προετοιμῶνται. Νὰ διαλέξῃ τὶς ἀριστες ἀπὸ τὰ μέλη του καὶ νὰ τὶς προετοιμάσῃ πολιτικά. Νὰ ἐπιδιώξῃ τὴ συνεργασία τῶν Γυναικ. Σωματείων γιὰ τὸν κοινὸ σκοπὸ. Νὰ ἐπιδιώξῃ τὴν πολυσταυρία. Νὰ ἀξιώσῃ τὴν συμμετοχὴ τῶν γυναικῶν στὰ πολιτικὰ κόμματα, ἀλλοιῶς ν' ἀπειλήσουν ὅτι οἱ γυναῖκες θὰ καταψηφίσουν αὐτὸ τὸ κόμμα. Νὰ προβάλλῃ τὶς ἀξίες γυναῖκες τοῦ τόπου καὶ νὰ δημοσιεύσῃ στὸ περιοδικό του τὸ ἔργο καὶ τὴ ζωὴ τους γιὰ νὰ τὶς κἀνῃ γνωστὲς στὸ εὐρὸν κοινόν. Νὰ συστήσῃ ἐπιτροπὴ ἀπὸ ἱκανὲς γυναῖκες ποὺ θὰ ἔχη σὰν σκοπὸ τῆς νὰ ἔρθῃ σ' ἐπαφὴ μὲ τὶς γυναῖκες ποὺ θεωροῦνται κατάλληλες νὰ πολιτευθοῦν. Νὰ κατατοπίσῃ τὶς γυναῖκες πάνω στὰ μεγάλα προβλήματα τοῦ τόπου, Παιδεία, Κοιν. Πρόνοια, Οἰκονομικά, Πολιτικὴ.

“Όταν πρόκειται να γίνουν εκλογές να σχηματιστή «Κεντρική Έπιτροπή για την εκλογική προετοιμασία των γυναικών».

Να βοηθήση τις γυναίκες να προωθηθούν σε ανώτατες υπεύθυνες θέσεις.

Να βοηθήση τις εργαζόμενες με την δημιουργία βρεφικών, παιδικών σταθμών να ελευθερωθούν από τις πολλές φροντίδες των παιδιών, για να μπορούν να διαθέτουν χρόνο για κοινωνική και πολιτική δράση.

Να φροντίση, με τους αγώνες του, για την βαθμιαία ανεξαρτοποίηση της γυναίκας.

Μια υποψήφια υπάλληλος που δεν πετυχαίνει στις εκλογές να μπορεί να επανέρχεται στη θέση της (τό ίδιο να ισχύη, άλλωστε και για τους άνδρες).

Να στραφή προς την επαρχία με ίδρυση παραρτημάτων, όμιλεις, έντυπα υλικό.

“Ο Σύνδεσμος «ν’ άνοιξη τις πόρτες του και να κινηθῆ με τὸν ὄγκο τῶν μελῶν του».

Να επιδιώξη τὴ συνεργασία τῶν Πνευματικῶν Ὁργανώσεων τοῦ τόπου.

“Ο Σύνδεσμος να στραφή και προς την Κυβέρνηση τοῦ τόπου μας και να ζητήση: πολλαπλασιασμό τῶν Σχολείων Ἀναβαθμῆτων και τῶν Κέντρων ἐπιμερφώσεως ἐνηλίκων, παιδεία ἀνοικτὴ στὰ κορίτσια σὲ ὅλους τοὺς κύκλους και τὰ εἶδη σπουδῶν, μαθήματα ἀγωγῆς τοῦ πολίτου στὸ σχολεῖο, οικονομικὴ ἐνίσχυση και ὑποτροφίες στὶς μαθήτριες ποὺ δείχνουν ἔφεση γιὰ πλαιύτερες σπουδές, να καθιερωθῆ στὸ σχολεῖο ἡ συζήτηση γιὰ κοινὰ θέματα, να καλλιεργηθῆ στὰ παιδιά και τῶν δύο φύλων, ἀπὸ τὴ μικρὴ του ἡλικία, ἡ ἰδέα τῆς σωστῆς συνεργασίας ἀνδρῶν—γυναικῶν.

ΜΑΡΙΑ ΧΟΥΡΔΑΚΗ

ΕΡΩΤΗΣΗ 4η

“Ἡ ἐρώτηση εἶναι ἡ ἑξῆς:

“*Αν, ἀντίθετα, πιστεύετε, πῶς ἡ γυναίκα ἔχει πολιτικὴ ὀριμότητα, πῶς μπορούμε, σὲ μελλοντικὲς ἐκλογές, νὰ πείσουμε:*

α) *Τὰ κόμματα νὰ συμπεριλάβουν στοὺς συνδυασμοὺς των περισσότερες γυναίκες υποψήφιες;*

β) *Τοὺς ψηφοφόρους (ἄνδρες και γυναῖκες) νὰ ἐκδηλώσουν περισσότερη ἐμπιστοσύνη στὶς γυναίκες υποψήφιες;*

Εἰς τὸ πρῶτο ἐρώτημα οἱ κυριώτερες, κατὰ σειρά ἀριθμοῦ, ἀπαντήσεις εἶναι οἱ ἑξῆς:

“Ἡ προπαγάνδα και πίεσις ἀπὸ τὰ γυναικῆ σωματεῖα, ἡ ὁποία—ὅπως ὑποστηρίζουν μερικὲς—θὰ ἔπρεπε νὰ φθάνη και μέχρις ἀποχῆς τῶν γυναικῶν,

ὅταν δὲν ὑπάρχουν γυναίκες υποψήφιες, εἶναι μιὰ λύση ποὺ συγκεντρώνει τις πῖο πολλὲς ἀπαντήσεις των.” Ἴσος ἀριθμὸς ἀπαντήσεων ὑποστηρίζει πῶς ὁ καλύτερος τρόπος γιὰ νὰ πείσουμε τὰ κόμματα νὰ περιλάβουν περισσότερες γυναίκες υποψήφιες εἶναι ὑποδεικνύοντας και προβάλλοντες τις ἄριστες.

Ἄρκετὲς ἐδῶ κάνουν τὴν ἀξιοσημείωτη παρατήρηση ὅτι οἱ υποψήφιες γυναίκες, ἀκριβῶς ἐπειδὴ ὑπάρχει προκατάληψη, πρέπει νὰ εἶναι ἀνώτερες ἀπὸ τοὺς μέσους ἄνδρες πολιτευτές.

Τέλος—και ὅχι ἀπὸ τις λιγότερο σπουδαῖες ἀπαντήσεις—ἀρκετὲς τονίζουν τὴν ἀνάγκη συστηματικῆς προετοιμασίας τῆς μέλλουσας υποψήφιας και τὴν ἐργασία της μέσα στὸ κόμμα της.

Στὸ ἐρώτημα β, πάλι ἐρχεται πρώτη ἡ ἀπάντηση ὅτι τὸ καλύτερο μέσο γιὰ νὰ πεισθοῦν οἱ ψηφοφόροι νὰ ψηφίσουν γυναίκες εἶναι νὰ μποῦν υποψήφιες οἱ ἄριστες. Δεύτερη ἐρχεται ἡ ἀνάγκη τῆς συστηματικῆς προπαγάνδας ἀπὸ τὰ γυναικῆ σωματεῖα και τις ἴδιες τις υποψήφιες.

Ἡ προσωπικὴ ἐπαφὴ τῆς υποψήφιας με εὐρὸν κύκλο ψηφοφόρων θεωρεῖται ἀπὸ πολλὲς βασικός.*

ΑΛΙΚΗ ΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΥ - ΜΑΡΑΓΚΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 5η

“*Σεῖς προσωπικά, ἂν ἐπρόκειτο νὰ διαλέξετε μεταξὺ ἑνὸς ἀνδρὸς και μιᾶς γυναίκας υποψηφίων—ποὺ δὲν τοὺς γνωρίζετε ἰδιαίτερως—τί θὰ ἐκάνετε και γιατί;*

α) *Θὰ προσπαθούσατε νὰ πληροφορηθῆτε ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι ὁ καλύτερος γιὰ βουλευτὴς και θὰ τὸν ψηφίζατε; και*

β) *Ἄν καταλήγατε πῶς εἶναι ἴσης ἀξίας και οἱ δύο, θὰ ψηφίζατε τὸν ἄνδρα ἢ τὴν γυναίκα;*

Τὸ σύνολο σχεδὸν τῶν ἀπαντήσεων ἀναφέρει ὅτι ὀπωσδήποτε θὰ φρόντιζαν νὰ πληροφορηθοῦν ποιὸς ἀπὸ τοὺς δύο εἶναι ὁ καλύτερος γιὰ Βουλευτὴς και ὅτι ἂν ἔβρισκαν ὅτι εἶναι ἴσης ἀξίας και οἱ δύο, θὰ ψήφισαν **ΓΥΝΑΙΚΑ** (120 στοὺς 150).

Δέκα (ἀπὸ τοὺς ὁποίους 4 ἄνδρες) ἀπαντοῦν ὅτι ναὶ μὲν θὰ ἐρευνούσαν ποιὸς εἶναι ὁ καλύτερος, ἀλλὰ 7 ἐπὶ ἴσης ἀξίας θὰ ψήφισαν τὸν **ΑΝΔΡΑ** και 3 ἐν πάσῃ περιπτώσει θὰ ἐψήφισαν τὸν ἄνδρα.

6 γυναίκες ἀπαντοῦν ὅτι θὰ ψήφισαν ὀπωσδήποτε **ΓΥΝΑΙΚΑ**, χωρὶς νὰ κάνουν ἐρευνα και 6 (με-

* Ἐμεῖς προσθέτομε ἐδῶ, ὅτι ἡ προβολὴ ἀπὸ τὴν Πολιτεία τῶν ἰκανωτέρων, τις ὁποῖες θὰ ἔπρεπε νὰ τοποθετήση προηγουμένως σ’ ἐπίκαιρες θέσεις γενικώτερης προβολῆς (ὅπως κάνει γιὰ τοὺς καινούργιους πολιτευόμενους ἄνδρες) κάθε ἄλλο παρὰ μικρῆς σημασίας εἶναι.

ταξὺ τῶν ὁποίων 3 ἄνδρες) ὅτι θὰ ἐρευνούσαν, ἀλλὰ δὲν θὰ εἶχαν καμμιά προτίμηση φύλου, κι' ἔτσι ἡ ψήφος τους θὰ ἐξαρτιόταν προφανῶς ἀπὸ ἄλλους παράγοντας, γνωριμίας, συγγενείας καὶ προσωπικῆς ἐκτίμησης κάποιου ἰδιαίτερου προσόντος τοῦ ὑποψηφίου ἢ τῆς ὑποψήφιας.

Ἄπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς ἀπαντήσεις βγαίνει τὸ ἐξῆς ἱκανοποιητικὸ συμπέρασμα :

Ἔτσι κατ' ἀρχὴν θὰ φρόντιζαν νὰ πληροφορηθοῦν τὶς ἱκανότητες καὶ τὰ προσόντα τοῦ κάθε ὑποψηφίου.

Αὐτὸ δείχνει ὠριμότητα πολιτικῆς σκέψης τῶν ψηφοφόρων καὶ συναίσθηση εὐθύνης τῆς βαρύτητας ποὺ ἔχει ἡ ψήφος τους.

Σημαίνει ὅτι πρὶν ἀπ' ὅλα τοὺς ἐνδιαφέρει ὁ ὑποψήφιος, ποὺ μὲ τὰ διάφορα προσόντα του, ἠθικά, πνευματικά, πολιτικά, θὰ φροντίσει γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ τῆς χώρας τους, καὶ ὅτι δὲν κάνουν διάκριση μετωξὺ τῶν δύο φύλων, κι' ἔτσι οὔτε μᾶς ἀδικοῦν ἀλλὰ οὔτε καὶ μᾶς χαρίζονται.

Δεύτερον ἀπὸ τὶς ἀπαντήσεις τους ἐπὶ ἴσης ἀξίας θὰ ψηφίζαν ὅλοι σχεδὸν ΓΥΝΑΙΚΑ, βγαίνει τὸ ἐξῆς συμπέρασμα :

Πρῶτον, ὅτι ὅλοι θέλουν τὴν εἴσοδο τῶν γυναικῶν στὴ Βουλὴ, γιατί πιστεύουν ὅτι θὰ ὠφελήσουν τὸν τόπο. Ἐνας μάλιστα Βουλευτῆς θεωρεῖ ὅτι δὲν ἐπιτρέπεται νὰ μὴν ὑπάρχει γυναικεῖα ἐκπροσώπηση στὴ Βουλὴ. Ἡ γυναίκα λένε ποὺ θὰ προταθῆ ὡς ὑποψήφια, θὰ ἔχει ἤδη δείξει μιὰ πετυχημένη καὶ σημαντικὴ δράση σὲ ἄλλους τομεῖς, ἐπαγγελματικούς, κοινωνικούς, συνδικαλιστικούς κλπ. κι' ἔτσι δὲν μπορεῖ παρά κι' ἐδῶ νὰ προσφέρῃ τὶς ὑπηρεσίες της γιὰ τὸ γενικὸ καλὸ. Ἄν ἔχει μάλιστα ἀσχοληθῆ καὶ μὲ τὴν πολιτικὴ, αὐτὸ θὰ εἶναι ἀκόμα ἓνα στοιχεῖο ὑπὲρ αὐτῆς.

Ἄρκετοί πιστεύουν μάλιστα ὅτι θὰ φροντίσει περισσότερα θέματα κοινωνικῆς προνοίας ποὺ θὰ προστατεύουν τὰ παιδιά, τοὺς γέροντες, τοὺς ἀσθενεῖς, τοὺς ἐργαζομένους καὶ γενικὰ ἐκείνους ποὺ ἀδικοῦνται περισσότερο ἀπὸ τὴ Κοινωνία, γιατί ἀπὸ τὴ φύση της εἶναι πιὸ συνασθηματικὴ καὶ συνόψυχη. Ἐδῶ μερικοὶ ἀναφέρουν καὶ τὴν φιλειρηνικὴ της διάθεση.

Μερικὲς ἀπαντήσεις ἀναφέρονται ἀκόμα στοὺς ὅτι οἱ Γυναῖκες - Βουλευτὲς θὰ βοηθήσουν στὴ λύση διαφόρων γυναικείων προβλημάτων καὶ τὴ ψήφιση Νόμων ποὺ θὰ ἀναφέρονται στὴν ἰσότητα τῶν δύο φύλων καὶ θὰ καταργοῦν τὶς διάφορες διακρίσεις ποὺ ὑπάρχουν ἀκόμη εἰς βίαιος τῆς γυναίκας.

Σ' αὐτὸ τὸ σημεῖο ὅμως, λένε μερικοὶ, πρέπει νὰ προσέξῃ ἡ γυναίκα - ὑποψήφια γιατί δὲν πρέπει νὰ ἐπικρατῇ ἡ ἀντίληψη ὅτι ἡ γυναίκα θὰ ἐνδια-

φερθῆ μόνο γιὰ γυναικεῖα θέματα, Αὐτὸ εἶναι εἰς βίαιος της.

Γιατὶ ἐκτὸς τοῦ ὅτι θὰ χάσῃ τὶς ἀνδρικές ψήφους, θὰ κατηγορηθῆ γιὰ μονόπλευρη καὶ κοντόφθαλμη. Ἡ γυναίκα - Βουλευτῆς πρέπει νὰ ἐνδιαφέρεται γιὰ θέματα γενικά, ποὺ ἀφοροῦν ἐξ ἴσου καὶ τοὺς ἄνδρες καὶ τὶς γυναῖκες.

Ἡ ζωὴ εἶναι ἐνιαία, λένε κάποιος ἄνδρας. Τὰ προβλήματα της, κι' ὅταν ἀκόμα μᾶς δημιουργοῦν τὴν ἐντύπωση πὼς εἶναι προβλήματα μιᾶς ομάδας ἀνθρώπων, ἔχουν προεκτάσεις ποὺ ἀφοροῦν τὸ κοινωνικὸ σύνολο. Εἶναι τότε προβλήματα καθολικά, προβλήματα συνόλου.

Ἄν μποῦν στὴ Βουλὴ οἱ γυναῖκες γιὰ νὰ νομοθετήσουν προνόμια γιὰ τὶς γυναῖκες ἀποκλειστικά, νὰ εἶναι βέβαιες ὅτι θάχουν προσφέρει μιὰ ἀπόλυτα ἀρνητικὴ ὑπηρεσία στοὺς ἴδιο τοὺς αἵτημά τοις γιὰ ἰσότητα καὶ δικαιοσύνη. Ἀντιθέτως, θὰ πρέπει νὰ καταργήσουν τὰ χαριστικά προνόμια καὶ νὰ ζητήσουν νὰ ἐπιτύχουν ἄλλα δίκαια δικαιώματα ποὺ τοὺς ἀρνεῖται σήμερον ἀδικαιολόγητα ἡ κοινωνία, π.χ. τὸ αἶτημα τῆς ἴσης ἀμοιβῆς γιὰ ἴση ἐργασία.

Διατυπώνεται ἀκόμα ἡ ἄποψις, ὅτι ἐπιχειρήματα ποὺ εἶναι ὑπὲρ τῆς εἰσόδου τῆς γυναίκας στὴ Βουλὴ, ὅτι ἡ γυναίκα καθὼς θὰ εἶναι καινούργια στοὺς Βουλευτικὸ ἐπάγγελμα, θὰ δουλέψῃ μὲ περισσότερο ἐνθουσιασμό καὶ εὐσυνειδησία ὅπως καθένας ποὺ πρωτοαρχίζει μιὰ δουλειὰ καὶ ρίχνεται μὲ ὀρμὴ γιὰ νὰ διακριθῆ στὸν τομέα ποὺ διάλεξε καὶ τόσο κοπίασε προηγουμένως γιὰ νὰ κατακτήσῃ.

Συνεπῶς οἱ ἀντιλήψεις ποὺ ἐπικρατοῦν σ' αὐτοὺς ποὺ ἀπάντησαν στοὺς ἐρωτήματα αὐτὰ, ἐκφράζουν μιὰ στάση εὐνοϊκὴ γιὰ τὶς γυναῖκες, ποὺ μπορεῖ νὰ θεωρηθῆ ὅτι προσέχεται ἀπὸ τὴ πρόθεσιν νὰ δοκιμάσομε καὶ ἀξιοποιήσομε καὶ στὴ Χώρα μας ἓναν νέον παράγοντα στὴ πολιτικὴ ζωὴ, μὲ τὴν ἐλπίδα πὼς θ' ἀποβῆ πρὸς ὄφελος ἀποφασιστικὸς γιὰ τὴ καλύτερευση τῶν πολιτικῶν πραγμάτων τοῦ τόπου.

ΤΕΡΨΗ ΛΑΜΠΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ

ΕΡΩΤΗΣΗ 6η

Μπορεῖτε νὰ μῆς πῆτε ποῖος (ἢ πῶς) κατὰ τὴ γνώμη σας, θὰ ἦταν ὁ καλύτερος τύπος ΓΥΝΑΙΚΑΣ - ΒΟΥΛΕΥΤΟΥ ;

Ἄν θελήσομε νὰ ἀποκρυστολώσομε τὰ συμπεράσματα καὶ νὰ τραβήξομε μιὰ γραμμὴ ποὺ ν' ἀνταποκρίνεται στὴν πλειονότητα τῶν ἀπαντήσεων, θὰ δοῦμε ὅτι τὸ κοινὸ, οἱ ψηφοφόροι, θέλουν ἡ Γυναίκα - Βουλευτῆς ν' ἔχη ΠΛΑΤΕΙΑ ΜΟΡΦΩΣΗ (75) —μερικοὶ μάλιστα τὴν κάνουν πιὸ συγκεκριμένη, ἐπιστημονικὴ — καὶ μιὰ μεγάλη ομάδα

τὴν θέλει δυναμική και δραστηριότητα (45).

Μεγάλος αριθμός, τὴν θέλει με ἠθος, καλὸ χαρακτήρα, τίμια, με σύνεση, μ' ἄλλους λόγους μὰ ἀδιάβλητη ἠθική προσωπικότητα (25). Μερικοὶ τονίζουν εἰδικὰ ὅτι δὲν θὰ πρέπει νὰ ξεκινᾷ ἀπὸ προσωπική φιλοδοξία καὶ νὰ μὴν εἶναι ρουσφετολόγος. Νὰ γνωρίζῃ τὰ προβλήματα τοῦ τόπου τῆς καὶ νὰ νᾶναι προετοιμασμένη νὰ ἐκφράσῃ υπεύθυνη γνώμη γιὰ τὴν ἐπίλυσή τους (26). Πολλὲς ζητᾶνε νὰ ἔχη πετύχη σὰν ἐπαγγελματίας ἢ σὰν πιαράγων κοινωνικῆς δραστηριότητας. "Ἄλλες ἀπαντήσεις θεωροῦν ἀπαραίτητα τὰ διανοητικὰ χαρίσματα τῆς εὐφυΐας καὶ κρίσης καθὼς καὶ τὸ χάρισμα τοῦ λόγου καὶ τῆς ἐτοιμότητας.

Ἀπὸ τὴ μελέτη τῶν ἀπαντήσεων ἔχει καιεὶς τὴν ἐντύπωση ὅτι τὸ κοινὸν εἶναι πολὺ ἀπειρητικό, φαίνεται μάλιστα πὼς με τὴν εὐκαιρία τοῦ ἐρωτηματολογίου μας, ἦρθε στὴν ἐπιφάνεια. στὴ συνείδηση τῶν

ἀνθρώπων ποὺ ἀπήντησαν, ὁ τύπος τοῦ Πολιτικοῦ ποὺ ζητοῦν γιὰ ἈΝΔΡΕΣ καὶ ΓΥΝΑΙΚΕΣ.

Πάντως δὲν πρέπει νὰ νομίζουμε ὅτι ἡ κάθε ἀπάντηση ἀπαιτεῖ νὰ συγκεντρώνη ἢ γυναίκα ὅλα τὰ παραπάνω προσόντα. Κάθε ἀπάντηση ζητάει μερικὰ ἀπ' αὐτὰ ἢ καὶ ἄλλα ποὺ δὲν ἀναφέρουμε ἐδῶ ἐπειδὴ συγκεντρώσαν λίγες ἀπαντήσεις.

Σὰν γενικὸ συμπέρασμα, ὅμως, ζητοῦν ἢ γυναίκα νᾶχη ἀνώτερα προσόντα, νὰ διαθέτῃ ἰκανότητες ποὺ νὰ ὑπερτεροῦν ἐκεῖνες τοῦ μέσου ἀνδρα Βουλευτή. Πιστεύουν δηλαδὴ ὅτι οἱ βουλευτῖνες μας πρέπει νὰ διαλεχθοῦν ἀνάμεσα στὶς γυναῖκες ποὺ ἔχουν κάποια ἀκτινοβολία, ὥσπου νὰ ἀναγνωρισθῇ καὶ ἐπιβληθῇ ἡ ἀξία τους καὶ νὰ τὶς βλέπουν πιά μετὰ ἴδια μάτια ὥπως καὶ τὸν ἀνδρα καὶ τὰ τυχόν μειονεκτήματά τους σὰν ἀνθρώπινα μειονεκτήματα καὶ ὄχι σὰν γυναικεῖα.

ΤΕΡΨΗ ΛΑΜΠΡΙΝΟΠΟΥΛΟΥ